

a földbe rejtőznek s csak éjjel járnak táplálékuk után. A várhegy tövében különben sok apró lép, zsombék van s így valószínű, hogy a párzási időszak elmúltával, ki tudja milyen véletlen, vagy minő kényeszerítő körülmények behatása folytán került a várba.

Ezek után ajánlom a keresztes békát természetbuváraink figyelmébe, hátha más valakinek a positiv bizonyíték is kezeügyébe csik.

Brassó, 1889. január 4.

Méhely Lajos.

2. Megjegyzés a keresztes békának Erdélyben való állítólagos előfordulásáról. Több évvel ezelőtt kifejeztem már a felett való kételkedésemet, hogy a keresztes béka (*Bufo calamita* Laur.) hazánkban előfordul. ¹⁾ Annál inkább érdekelt tehát Méhely Lajos előző közleménye, mely ennek a békának hazánkban való előfordulására hívja fel a figyelmet, sőt határozottan véli állíthatni, hogy a Brassó melletti Rozsnyó várhegyén tényleg előfordul. Evvel szemben nem állíthatom ugyan határozottsággal, hogy a szóban forgó béka, mely a kiránduló társaságot kísérő kutyát annyira csúffá tette, s melyet elsőben M. L. is közönséges zöld varasbékának (*B. variabilis* Pall.) tartott, nem volt egyéb, mint ez a hazánkszerte közönséges varasbéka, de ezt M. L. leírása után a legnagyobb mértékben valószínűnek kell tartanom. M. L. ugyanis a rozsnyói békának kizárólag tejszerű bőrváladékára, mely az incselkedő kutyán hányást s egyéb mulékony rosszulléti tüneteket idézett elő, alapítja azt a feltevését, hogy a tüzetesebben meg nem vizsgált béka csakis *B. calamita* lehet; feltevésének támogatására pedig megemlíti, hogy a zöld varasbéka szintelen híg nedvet választ el, míg a keresztes békáról Leunis Synopsisének második kiadásában az olvasható, hogy megtámadtatva habzó, fehéres, bűdös mirigynedvet választ el. Saját tapasztalatom szerint — s ennek helyességéről mindenki könnyen meggyőződhetik — ingerlésre mindkét hazai varasbékának (*Bufo vulgaris* Laur és *B. variabilis* Pall.) első ijedtségében s első ijesztőszerű kiüríti — gyakran erős sugárban löveli ki — húgyhólyagának szintelen, vizenyős tartalmát, majd pedig felfújja testét s bőrmirigyének az ingerlésre egyre bővebben ömlő sűrű tejszerű váladékával teszi magát undorítóvá. Lényegében ugyanezt állítják

¹⁾ A *Pelobates fuscus* hazánkban való előfordulásáról s még néhány szó a magyarországi békafélékről. Term. rajzi füz. II. 1878. p. 215.

mások is: így nevezetesen a jó öreg Leunis is Synopsisának első kiadásában ¹⁾, valamint Kner ²⁾ a *Bufo*-nem valamennyi fajáról, nem különben Martiny ³⁾ és Brehm ⁴⁾ a *Bufo vulgaris*ról. Brandt-nak és Ratzeburg-nak a *B. variabilis*ról mondott következő szavai után pedig: „Wenn man Kröten überhaupt scharfer und sogenannter giftiger Bestandtheile wegen anwenden will, so scheint wohl vorzugsweise diese Art (t. i. *B. variabilis*) der Berücksichtigung werth, da aus Laurenti's vielfachen Versuchen hervorgeht, dass sie bei manchen Thieren, namentlich Hunden, Ausschläge und Erbrechen erzeugt.“ ⁵⁾ — csaknem biztosra vehető, hogy a rozsnyói béka nem volt egyéb, mint közönséges zöld varasbéka. De ha már épen a varasbékák mirigyváladékának minőségéből kell a fajra következtetnünk, úgy a váladéknak nem a színét, hanem csakis a szagát lehet figyelembe vennünk, mely a keresztes békánál — a szerzők összhangzó állítása szerint — rendkívül erős és undorító, a puskaporéra, vagy a pipabagóéra emlékeztető (erre vonatkoznak elnevezései is: *Bufo terrestris foetidissima* Roesel, *B. foetidissima* Hermann, *B. mephitica* Shaw); M. L. azonban a rozsnyói béka váladékának szagáról nem tesz említést. Végül megjegyzem, hogy a keresztes béka a hátának közp-vonalában végig húzódó keskeny, de a szennyes zöldes vagy barnás alapszínből élesen kirívó kénsárga sávról könnyen felismerhető, az ugrálva haladó *B. variabilis*től pedig arról, hogy rendkívül rövid hátsó lábai ugrásra épen nem alkalmasak s ennél fogva mindig csak mind a négy lábán meglehetősen esetlenül biczeg — mint Schreiber mondja ⁶⁾ — még szürkületkor is megkülönböztethető. *)

Dr. Entz G.

1) Synopsis der Naturgeschichte des Thierreichs. 1860. p. 338.

2) Compendium der Zoologie für Hörer medicinisch-pharmaceutischer Studien. 1862. p. 254.

3) Naturgeschichte der für die Heilkunde wichtigen Thiere. 1854. p. 205.

4) Illustriertes Thierleben. V. Bd. 1869. p. 404.

5) Getreue Darstellung und Beschreibung der Thiere, die in der Arzneimittellehre in Betracht kommen. I. Bd. 1829. p. 198.

6) Herpetologia Europaea. 1875. p. 145.

*) Hazai békáinknak s ezek között a hazánkban minden kétséget kizáró határozottsággal eddigelé még senkitől sem észlelt *Bufo calamitanus*nak pontos leírását adja Dr. Károli János: Magyarország Amphibiái. Term. rajzi füz. II. köt. 1878. p. 94.